

קונטרס

הַאִשָּׁה הַכַּשְׂרָה

יגלה מה זו אשה כשרה, ואיך זוכים להיות אשה כשרה, ומהו תפקיד האשה הכשרה בתי יום יום.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון

הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסיד ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר : הָאִשָּׁה הַכֹּשֶׁרָה
צְרִיכָה לְהִיּוֹת גְּאָה בִּיהָדוּת שְׁלָה,
וּבְצִנִּיעוֹת שְׁלָה, פִּי לְמַעַלָּה בַּשָּׁמַיִם
מְאֹד מְאֹד מִתְחַשְּׁבִים עִם אִשָּׁה
כֹּשֶׁרָה הַמוֹסְרָת אֶת נַפְשָׁהּ בְּעַבְוֹר
קִיּוֹם הַמְצוּוֹת, וּבְפָרֵט עַל מִדַּת
הַצִּנִּיעוֹת, שְׁזֵה מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב
אֲצִלּוֹ יִתְבָּרֵךְ.

(אמרי-מוהרא"ש. חלק ב'. סימן תתקלד)

קוֹנְטְרָס

הָאִשָּׁה הַכֹּשֶׁרָה

שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ אָמַר (קֹהֶלֶת א, ג) : "מַה יִּתְרוֹן
לוֹ לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ שִׁיעֲמַל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ" ; מַה
אָדָם צָרִיף כָּל-כָּף לַעֲמַל בְּזֶה הָעוֹלָם הָעוֹבֵר,
שְׁאַנְחֵנוּ נִמְצְאִים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ ? אָלָּא עָלִינוּ לְזָכֹר,
שִׁירְדָנוּ אֶל זֶה הָעוֹלָם רַק בְּשִׁבִיל תּוֹעֵלַת אַחַת —
לְהַכִּיר אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְכִמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֵּהָר
(בֹּא מִב.) : בְּגִין דְּאִשְׁתְּמוֹדְעוֹן לִיָּה ; כָּל הַבְּרִיאָה
הִיְתָה כְּדֵי שְׁנִזְכָּה לְהַכִּיר אֶת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ !
וְכֵן אֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תְּנַחֲמָא גִשָּׁא ג') :
מִיּוֹם שֶׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת עוֹלָמוֹ נִתְאַוָּה
שְׂיִהְיָה לוֹ דִּירָה בַּתַּחְתּוֹנִים ; הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
מִתְאַוָּה שְׂתִּהְיָה לוֹ דִּירָה בְּזֶה הָעוֹלָם, הוּא רוֹצֵה
לְגוֹר בֵּינֵינוּ. וְאִיךְ אֲנַחְנוּ זוֹכִים שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-

הוא יהיה אָתְנוּ, וְשִׁנְרָגִישׁ אוֹתוֹ? עַל-יְדֵי שְׁנַעֲשֶׂה אֶת רְצוֹנוֹ. מֵהוּ הַרְצוֹן שֶׁל הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? הַמְצוֹת שֶׁלוֹ. כָּתוּב בַּזֹּהַר (עֵין ח"ב צו:), שֶׁהַתְּרִי"ג מְצוֹת נִקְרָאוֹת תְּרִי"ג עֵטִין — עֲצוֹת, אֵיךְ לְהִתְקַרֵּב אֶל הַבוֹרָא יְתָבְרַךְ. וְכָל מְצוָה וּמְצוָה זֶה עֲצָה אֵיךְ לְהִתְקַרֵּב יוֹתֵר וְיוֹתֵר לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְלֹא סֶתֶם עֲצָה, אֶלָּא אֵיךְ לַעֲשׂוֹת רְצוֹן הַבוֹרָא יְתָבְרַךְ שְׁמוֹ. וְלָכֵן כָּל מְצוָה שֶׁיְהוּדֵי מְקִיִּים מְקַרְבֵּת אוֹתוֹ לְבוֹרָאוֹ. וְזֶהוּ שְׁכָתוּב (תְּהִלִּים קיט, פו): "כָּל מְצוּוֹתֶיךָ אֱמוּנָה", כָּל הַמְצוֹת צְרִיכוֹת לְהִבְיָא אוֹתְנוֹ לְאֱמוּנָה. וּמִדּוּעַ אָנוּ עוֹשִׂים אוֹתָן? מִפְּנֵי שֶׁהַבוֹרָא יְתָבְרַךְ שְׁמוֹ צָוָנוּ לְקִיָּמָן.

הָאִשָּׁה הַכְּשֶׁרָה מוֹסֶרֶת אֶת נַפְשָׁהּ בְּשִׁבְלֵי הַבַּיִת, וְלָכֵן הִיא נִקְרָאת 'עֲקָרַת הַבַּיִת' — עֲקָרַת הַבַּיִת. הִיא אוֹחֶזֶת אֶת הַבַּיִת. הָאִשָּׁה הַכְּשֶׁרָה עֲלֶיהָ נִבְנָה כָּל הַבַּיִת, הִיא נִמְצָאת בַּמְטָבַח בַּיּוֹם וּבַלַּיִל, הִיא מְבַשֶּׁלֶת וְאוֹפֶה וְכוּ', וּבִנְקֵל יְכוּלָה לְהַכְשִׁיל אֶת בַּעֲלָהּ וְהִילָדִים, חֵס וְשָׁלוֹם, בְּאֲכִילַת נִבְלוֹת וּטְרֵפוֹת, בַּר מִיָּנָן. אִם הָאִשָּׁה לֹא לְמַדָּה הֶלְכוֹת, אֵינָה יוֹדַעַת מֵה זֶה לְבִדֵּק יְרֵקוֹת מִתּוֹלְעִים וּמִחֲרָקִים, מִנְּמָלִים וּמִשָּׂאֵר שְׂרָצִים וּרְמָשִׁים,

וּמְכַשְׁלֵת אֶת בַּעֲלָהּ וּיְלַדְיָהּ, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן,
 וְכַשְׁנֹכְשָׁלִים בְּטִרְפוֹת וּנְבִלוֹת, הַדָּם מִתְעַפֵּר, וְכִבֵּר
 אֵין יְכוּלִים לְקַבֵּל אֲמוּנָה. וְלִכֵּן הָאִשָּׁה נִקְרְאת
 'עֲקָרַת הַבַּיִת', הִיא עֲקָרוֹ שֶׁל בַּיִת, וְכֹל הַבַּיִת תְּלוּי
 בָּהּ. וְאִם אֵינָנָה נִזְהָרַת בְּעוֹן זֶה, הַקּוֹלָר תְּלוּי
 בְּצוּאָרָה. "הָאִשָּׁה הַכֹּשֶׁרָה" לוֹמְדַת מֵהוּ מְטָבַח
 כָּשֶׁר; צְרִיכִים לְזַכֵּר, שֶׁהִירָקוֹת חֲיָבִים בְּדִיקָה אִם
 אֵין בָּהֶם חֲרָקִים וְתוֹלְעִים, כִּי, חֶס וְשְׁלוֹם, אִם
 נִכְשָׁלִים בְּאֲכִילַת שְׂרָצִים, עוֹבְרִים עַל חֲמֻשָּׁה
 לְאוּיָן, וּמְלַבֵּד זֹאת הַלֵּב מִתְעַפֵּר. אֲצֵל יִשְׁמַעְאֵל
 כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית טז, יב): "יָדוּ בְּכֹל וַיֵּד כֹּל בּוֹ";
 אוֹמְרִים עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית יז, ב),
 פֶּרֶשָׁה מֵה, סִימָן ט'): כֹּל בּוֹ, קָרִי בֵּיהּ: כָּלבוֹ, הוּא
 וְהַפֶּלֶב שְׂוִים, מֵה הַפֶּלֶב אוֹכֵל נְבִלוֹת, אֵף הוּא
 אוֹכֵל נְבִלוֹת וְטִרְפוֹת — זֶה יִשְׁמַעְאֵל וְעֵשׂוֹ, אֵלוֹ
 הֵם הַגּוֹיִים. כְּתוּב בַּזֹּהָר (ח"ג מא'): כָּל מָאן דְּאָכִיל
 מֵאֵינוֹן מֵאֲכָלִים דְּאֲסִירִי, אֲזִדְּיֵג בְּסִטְרָא אַחֲרָא. כָּל
 הָאוֹכֵל מֵאֲכָלִים אֲסוּרִים, מְזוּג עֲצָמוֹ בְּכַחוֹת
 הַטְּמְאָה; נָשִׁים שְׁעֵתָה חֲזָרוּ בְּתִשׁוּבָה, צְרִיכוֹת
 לְזַכֵּר הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב מֵה זֶה חֲזָרָה בְּתִשׁוּבָה לְאִשָּׁה?
 לְלַמֵּד הַלְכוֹת. כִּי בְּלִי לְמוֹד הַלְכוֹת, אֵין זֶה נִקְרָא
 חֲזָרָה בְּתִשׁוּבָה. וְאִפְלוּ אִם תִּלְבַּשׁ בְּגָדֵי צְנִיעוֹת

כדבְּעִי, וְתִקְפִיד שְׁלֹא תִתְגַּלֶּינָה שְׁעָרוֹת רֵאשָׁה וְכוּ', אַךְ אִם לֹא לְמַדָּה הִלְכוֹת, הַבַּיִת אֵינָנו כָּשֵׁר. אִם לֹא לְוִמְדִים הִלְכוֹת, אֵין יוֹדְעִים כִּיצַד לְהִיֹּת אִשָּׁה כְּשֶׁרָה יִרְאֵת שָׁמַיִם. יְסוּד שֶׁל הָאִשָּׁה הַכְּשֶׁרָה — שְׁלוֹמֶדֶת הִלְכוֹת, לֵידַע מָה מִתֵּר וּמָה אֲסוּר.

דָּבָר מְאֹד מְאֹד מְצוּי בַּבַּיִת הָעֲנִיָּן שֶׁל בָּשָׂר וְחָלָב, וְאִם לֹא לְוִמְדִים אֶת הַדֵּינִים, עֲלוּלִים לְהַכְּשֵׁל מְאֹד. אֵין צָרִיךְ לֹמַר שְׁכַּשְׂאוּכְלִים בָּשָׂר וְחָלָב שְׁעוֹבְרִים עַל לָאוּ, אֶלֶּא אֶפְלוּ כְּשֶׁמְבַשְׂלִים בָּשָׂר וְחָלָב עוֹבְרִים עַל לָאוּ, וְאֲסוּר לְבַשֵּׁל גַּם בְּעִבּוּר גּוֹיִים בָּשָׂר וְחָלָב. וְאֲסוּר זֶה חֲמוּר מְאֹד. וְלָכֵן "הָאִשָּׁה הַכְּשֶׁרָה" מְקַפְּדַת מְאֹד שְׂיִהְיוּ לָהּ כְּלִים נִפְרָדִים לְבָשָׂר וְלְחָלָב. וְאִם רַק טַפְטֵף חָלָב בְּכִלֵי בָשָׂר, אֲנַחְנוּ מְאֹד מְחַמְרִים בְּזֶה, אֶפְלוּ שְׂיִהְיֶה קָר וְקָר וְיֵשׁ הֶתְרִים, אַךְ אָנוּ מְחַמְרִים וּמְכַשְׂרִים אֶת הַכְּלִי. וְאִם טַפְטֵף חָלָב בְּתוֹךְ הַבָּשָׂר, מְשַׁלְּכִים אֶת הַבָּשָׂר, אֶפְלוּ שְׂיֵשׁ בְּזֶה הַפֶּסֶד מְרַבָּה. כִּי לֹא רוֹצִים לְעַבֵּר עַל רְצוֹן הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. כַּמָּה זְמַן יֵשׁ לָנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם? יְמֵינוּ כְּצֵל עוֹבֵר. אוֹמְרִים עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקָּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה צח, סִימָן ב'): "כְּצֵל יְמֵינוּ עַל

הָאָרֶץ", וְהִלּוּאֵי כְּצִלּוֹ שֶׁל כֶּתֶל, אוֹ כְּצִלּוֹ שֶׁל אֵילָן, אֲלָא כְּצִלּוֹ שֶׁל עוֹף בְּשָׁעָה שֶׁהוּא עָף. כָּל-כֶּף מֵהַר פּוֹרַח הַזְּמַן כְּדַגְמַת צְפוּר שְׁעָפָה, וּבְנִפְנוּף עֵינַי וְהַצְּפוּר כְּכָר אֵינָה לְפָנֵינוּ. הִנֵּה הָיִיתִי יֶלֶד קָטָן, קֹדֶם הַחֲלָקָה, וְאֲנִי זוֹכֵר אֶת זֶה, וְהִנֵּה אֲנִי כְּכָר אֲבָא וְסָבָא, וְהִנֵּה יֵשׁ לִי כְּכָר נִינִים, וְהִנֵּה אֲנִי כְּכָר אֲצֵא מִזֶּה הָעוֹלָם. וְלָמָּה נִטְעָה אֶת עֲצָמֵנוּ? ! "יָמֵי שָׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שְׁבַעִים שָׁנָה" (תְּהִלִּים צ, י), אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן סא), שֶׁהַשְּׁבַעִים שָׁנָה פּוֹרְחִים כְּרַבֵּעַ שָׁעָה. וְאִם-כֵּן אָנוּ מַחְמִירִים בְּבִשּׁוּר וְחֶלֶב מְאֹד מְאֹד, כִּי אֵין עוֹד דְּבָר הַשְּׂכִיחַ בַּבַּיִת כְּמוֹ חֶלֶב, כֵּלָם אוֹכְלִים חֶלְבֵי, וְצָרִיכִים לְהַזְהֵר שֶׁלֹּא יִתְעַרֵּב בְּבִשּׁוּר, חֶס וְשָׁלוֹם.

מֵהוּ הָעֲנִין לְהַפְרִישׁ בֵּין בִּשּׁוּר לְחֶלֶב? אֲלָא כְּתוּב בַּזֹּהַר (ח"ב קכה.): מִי שֶׁאוֹכֵל בִּשּׁוּר וְחֶלֶב בְּשָׁעָה אַחַת אוֹ בְּסַעֲדָה אַחַת, אַרְבָּעִים יוֹם נִרְאָה גְּדִי מִקְלָס בְּעוֹרוֹ לְמַעְלָה, הֵינּוּ הַנְּשָׂמָה שֶׁלּוֹ רוּאָה גְּדִי צְלוּי, וְכַתּוּב טְמֵאָה רוֹקְדִים לְפָנָיו, וְגוֹרֵם דִּינִים עַל עֲצָמוֹ וְעַל הָעוֹלָם. זֶה הַחֲטָא שֶׁל מִי שֶׁאוֹכֵל בִּשּׁוּר וְשׁוֹתֶה אַחֲרָיו חֶלֶב. כָּל-כֶּף חָמוּר חֲטָא וְעוֹן זֶה! וְכַתּוּב בַּזֹּהַר (שָׁם קכה.): אִשָּׁה

מעברת שאוכלת בשר וחלב, הבן שנולד הוא מסטרא אחרא. הערב-רב הכניסו בנשמות ישראל שיאכלו בשר וחלב, וגורמים את כל הצרות. ולכן אנו מאד מקפידים על הלכה חמורה זו, ואפלו ישנם כמה התרים, אם התערב קר וקר וכו', אך אנו מקפידים מאד, אם זה יכול לגרם שגדי צלוי ילך לפנינו כשנצא מזה העולם, ואיזו בושה היא

זו!

וכיום זה קל במאד מאד לקנות כלים נפרדים לבשר ולחלב, ועושים סימן, וכן על הספינים והכוסות יש הפר — הן בצבע או בצורה וכו', ואף שיכולים להקל פה ושם, אבל אנו מחמירים מאד, כי ערוב בשר וחלב מביא קלפות וצרות על האדם, ומי צריך את הצרות? ! "האשה הפשרה" מקפדת שהמטבח שלה יהיה כשר בתכלית הכשרות, ישנם אצלה שני כיורים נפרדים: לבשרי ולחלבי. ואוי ואבוי אם יוציאו כפית מהבשרי לחלבי ולהפך. ואם נעשה כן בטעות, כבר מרתיחה מים ומגעילה את הכפית, והמחמירות זורקות את הכלי שנטרף. ישנן נשים החוזרות בתשובה, שאינן יודעות גדל החמרה

בְּדָבָר, וְלִכְן אָנוּ מִתְרַיעִים מְאֹד עַל כֶּף. הַיְסוּד
 לְאִשָּׁה הַכַּשְׂרָה — שְׂמִטְבָּחָה כָּשֵׁר. וַיִּשְׁנֶם אַף
 שְׂמִקְפִידִים עַל מְקַרֵּר נִפְרָד לְבָשָׁר וְלִחְלָב. וְאִם זֶה
 מִגְזֵם, לְכָל הַפְּחוֹת מִקְפִידִים מְאֹד מְאֹד עַל תְּאִים
 נִפְרָדִים לְבָשָׁר וְחֶלֶב, וְאִם זֶה בְּאוֹתוֹ מִדָּף, יִשְׁנֶה
 מְחִיצָה. וְכֵן נִזְהָרִים שְׁלֹא יִטְפְּטֵף, חֶסֶם וְשָׁלוֹם,
 מִבָּשָׁר לְחֶלֶב וּמִחֶלֶב לְבָשָׁר, כָּל-כֶּף צְרִיכִים
 לְהַקְפִיד בְּדָבָר זֶה. וְכָתוּב בַּזֵּהָר (ח"ב קכ"ה): מִי
 שָׂאוּכַל בָּשָׁר וְחֶלֶב, מִעֲבִירִים מִמֶּנּוּ צְלָם אֱלֹקִים
 שָׁבוּ, וְתָמִיד מִפְּחָד, וְאִינוּ יוֹדְעֵי מַמָּה מִפְּחָד, כִּי
 גְדִי קוֹפֵץ לְפָנָיו, וְיָכוֹל לְהִזִיק לוֹ, וְהוּא מִתְיָרָא
 וְחוֹשֵׁשׁ, וְאִינוּ יוֹדְעֵי עַל מַה וְלָמָּה. וְלִכְן אָסוּר
 לְקַחַת בְּנִקְל אֶת הַמִּטְבָּח הַיְהוּדִי. אֲנַחְנוּ יְהוּדִים,
 בְּנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (דְּבָרִים יד, א):
 "בְּנִים אַתֶּם לַיהוָה אֱלֹקֵיכֶם", אִיזוֹ שְׂמִחָה יֵשׁ
 לָנוּ, שְׂזָכִינוּ לְהַבְרָא מִזֵּרַע יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עֲשָׂנוּ כְּגוֹיֵי
 הָאָרְצוֹת, שְׂאוּכָלִים טְרַפּוֹת וּנְבִלוֹת, שְׂקָצִים
 וְרַמְשִׁים, אֲשֶׁר אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרָשׁ
 אגדה): אֲלֵמָּלֹא נִבְרָאנוּ מִזֵּרַע יִשְׂרָאֵל, אֲלֵא כִּדִי
 שְׁנֵהִיָּה מִפְּרָשִׁים מִשְׂקָצִים וְרַמְשִׁים — כְּבָר הָיָה
 כִּדְאִי. הֵלֵא הַגּוֹיִים אוּכָלִים תּוֹלְעִים, עֲכָבְרִים,
 חֲתוּלִים, כְּלָבִים, שְׂפָנִים, חֲמוּרִים וּגְמָלִים, וְכָל

מיני דגים טמאים: סרטנים, שזה מעורר שאט נפש, ואנו עם ישראל, אם לא היינו מקבלים את התורה רק בשביל שנהיה מפרשים מזה — כבר היה כדאי.

ומכל שכן שנתנו הקדוש-ברוך-הוא כל-כף הרבה מצוות יפות, כגון: מצות שבת — יום מנוחה, אסור במלאכה, ובו כל-כף הרבה הלכות ודקדוקים, ל"ט אבות מלאכה, שכל השבעים שנה אם נלמדם, עדין לא נגמר ללמד — מה מתר ומה אסור. ולכן "האשה הפשרה" לומדת תמיד הלכות שבת, כדי שתדע מה מתר לעשות ומה לאו. אסור לקחת מאכל קר ולהניחו בשבת על הפלטה, כי זה מבשל, אסור לטלטל בשבת במקום שאין ערוב, צריך לדעת איך לחתוך ירקות ופרות ובמה, ישנם תנאים מסוימים וכו' וכו', ואיך מתר לרסק בנגה וכדומה, אם לא לומדים הלכות שבת, לא ימלט שיקשלו בחלול שבת. בערב שבת, עת הגיע זמן הדלקת הנרות, חייבים להדליק ולא לאחר, כי עלולים לעבר על חלול שבת. ישנן צעירות שאף חזרו בתשובה, ואינן יודעות להזהר בזמן הדלקת נרות, ובזה

שְׁמֵאֲחֵרוֹת אֶת הַזְּמַן, מְגִיעוֹת לַיְדֵי חֵלּוּל שַׁבָּת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן. וּבְאַמַּת זֹו מְצֻוָה גְּדוּלָה לְהַדְּלִיק גֵּרוֹת שַׁבָּת, אֲשֶׁר בָּזָה מְאִירָה אֶת כָּל הָעוֹלָם עִם אֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי הָאִשָּׁה כִּבְתָה גֵּרוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְעַל-כֵּן הִיא צְרִיכָה לְהַדְּלִיקוֹ (פְּנִחוּמָא בְּרֵאשִׁית א'), וּכְשֶׁהָאִשָּׁה מְדַלְקַת גֵּרוֹת שַׁבָּת, אִזּוּ יֵשׁ לָהּ עֵת רְצוֹן גְּדוֹל בַּשָּׁמַיִם, וַיְכֻלָּה לְפַעַל אֲצִלוֹ יִתְבָּרֵךְ כָּל חֲפָצָה וּרְצוֹנָה, וְלִשְׁפֹף שֵׁיחַ וּתְפִלָּה מִקִּירוֹת לְבָהּ לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ; כִּי בְעֵת הַדְּלָקַת הַגֵּרוֹת, זֶהוּ עֵת רְצוֹן גְּדוֹל לְאִשָּׁה לְבַקֵּשׁ עַל עֲצָמָהּ, לְבַקֵּשׁ עַל בְּעָלָהּ, לְבַקֵּשׁ עַל הַיְלָדִים. אֲנַחְנוּ נוֹהֲגִים, שְׂאִשָּׁה שְׁנִשְׂאֵת, אִזּוּ מִתְחַלֶּת בַּפַּעַם הָרֵאשׁוֹנָה לְהַדְּלִיק אֶת הַגֵּרוֹת, קֹדֶם הַחֲתָנָה אֵינָה מְדַלְקַת, וּמֵהַחֲתָנָה מְדַלְיָקָה לְכַבוֹד שַׁבָּת שְׁנֵי גֵּרוֹת שֶׁל שֶׁמֶן זַיִת — אֶחָד כְּנֶגֶד זְכוֹר, וְאֶחָד כְּנֶגֶד שְׂמֹר. וְכֵן מְדַלְיָקָה עוֹד אַרְבָּעָה גֵּרוֹת שֶׁל חֶלֶב כְּנֶגֶד אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֵׁם הַנְּיָ"ה — וְתוֹ לֹא, לֹא פָחוֹת וְלֹא יוֹתֵר. וּכְשֶׁעוֹזֵר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְנוֹלֵד בֶּן אוֹ בַת, מוֹסִיפִים עוֹד גֵּר. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (וַיִּקְרָא רַבָּה, פְּרָשָׁה לֹא, סִימָן יא): בְּזִכּוֹת לְהַעֲלוֹת גֵּר תָּמִיד, אַתֶּם זוֹכִים לְהַקְבִּיל פָּנָיו מִלֶּךְ הַמְּשִׁיחַ. זֹו הַזִּכּוֹת שֶׁל הָאִשָּׁה, זֶהוּ גֵּר הַתָּמִיד שְׁלָהּ. אֲבָל צְרִיךְ

להקפיד מאד להדליק בזמן, ולא לאחר את זמן
 כניסת שבת, שאז עלולים להגיע לחלול שבת,
 רחמנא לצלן. ולכן "האשה הכשרה" צריכה
 ללמד את ההלכות, ואז היא יודעת מה כן ומה
 לאו. אם אשה הייתה יודעת מה זו הדלקת נרות,
 מה זה לשפך שיח ותפלה לפני הנרות, הייתה
 עומדת אז זמן רב בתפלה ובתחנונים, אשה
 מעברת הייתה מרבה להתפלל על הולד, שיהיה
 בריא ושלים, ולא יהיה בעל מום, חס ושלום,
 שלא יהיה עם מחלות וחסאים רעים, חס ושלום,
 אשה אחר לידה הייתה מתפללת, שתזכה לנחת
 מהרף הנולד, ובכלל כל אשה היודעת גדל מעלת
 העת רצון של הדלקת נרות שבת, מרבה בתפלה
 ובדמעות על הצלחתה והצלחת בני משפחתה,
 על שלום-בית ובריאות ופרנסה, ונחת מכל יוצאי
 חלציה.

האשה הכשרה מקפדת במאד מאד על כל
 פרט ופרט בבית. ובפרט על טהרת המשפחה,
 אשר זה היסוד שעליו עומד כל הבית היהודי.
 ודבר זה רק האשה יודעת, כי בנקל עלולה
 להכשיל את בעלה בעון נדה, שזהו עון חמור

ביותר, וּחְכָּמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אומרים (שבת לא:):
 נשים מתות בשעת לידתן על שאינן זהירות
 בנדה; "האשה הפשרה" לומדת הלכות נדה,
 ובפרט אלו שחוזרות בתשובה — עליהן לידע,
 שצריכות לשאל רב על כל פרט ופרט הנתון
 בספק, ואסור לפסק לעצמן שום הלכה, אפלו
 שקראו בספר וחושבות שיודעות, אין דבר כזה,
 צריף לילה לשעורים של טהרת המשפחה, ולשאל
 רב כל שאלה המתעוררת, כי עון נדה חמור
 במאד מאד. חכמינו הקדושים אומרים (תנחומא
 מצרע א'): אם שמש אדם עם אשתו בימי נדתה,
 הבנים לוקים בצרעת; אם שמש ביום ראשון,
 הבן הנולד לוקה בפעש שנים, אם שמש ביום
 שני, הבן לוקה בפעשים שנה, אם שמש ביום
 שלישי, הבן לוקה בשלושים שנה, ואם שמש
 ביום רביעי, הבן לוקה בארבעים שנה, ואם שמש
 ביום חמישי, הבן לוקה בחמשים שנה, ואם שמש
 ביום ששי, הבן לוקה בששים שנה, ואם שמש
 ביום שביעי, הבן לוקה בשבעים שנה, כנגד ז'
 ימי נדה; רואים ילדים שנחלים בגיל עשר ומתים,
 ואין יודעים על מה ולמה, או צעירים נפטרם בני
 עשרים, ואין יודעים על מה ולמה, או אנשים

נִלְקָחִים לְבֵית עוֹלָמָם בְּגִיל שְׁלֹשִׁים אוֹ אַרְבָּעִים
 אוֹ חֲמִשִּׁים וְכוּ' וְכוּ', וְאִין יוֹדְעִים עַל מָה וְלָמָּה,
 אֲלֵא עַל שְׁלֹא נִזְהָרוּ הַהוֹרִים בְּאִסּוּר נְדָה הַחֲמוּר
 מְאֹד. וְכֵן הִילְדִים נְחָלִים בְּמַחֲלַת צָרַעַת וְסוּבְלִים
 מְזֵה, עֵקֶב עוֹן נְדָה. חֲמִשָּׁה יָמִים לְפָחוֹת הֵם יָמֵי
 נְדָה, לְעֵתִים נִמְשָׁךְ יוֹתֵר, וְאַחֲר־כֵּן יִשָּׁנֻם שְׁבַע־
 נְקָיִים, וּבַלַּיִל שְׁבִיעֵי טוֹבְלַת וְנִטְהָרַת. זֶה "הָאִשָּׁה
 הַפְּשָׁרָה", שְׁזֵהִירָה בְּעוֹן נְדָה הַחֲמוּר מְאֹד,
 וְשׁוֹמְרַת כְּהִלְכָה אֵת כָּל הַהֲרַחְקוֹת. חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (מְדַרְשׁ אַגְדָּה): אָמַר הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, בָּרָאתִי אֵת הָאָדָם עֶפְרָם מִן הָאָדָמָה,
 וְהִזְהַרְתִּיו לְהִיּוֹת פּוֹרֵשׁ מִן הָאִשָּׁה סָמוּךְ לוֹסְתָּהּ,
 אִם זָכָה וְנִזְהָר, הוֹיֵן לִיָּה בָּנִים רְאוּיִין לְהוֹרָאָה,
 וְאִם לֹא — לוֹקָה בְּצָרַעַת; עוֹן נְדָה חֲמוּר מְאֹד,
 וְאִסּוּר לְקַחְתּוֹ בְּנִקְלָה, כִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִקְפִּיד
 עַל כֵּן בְּמְאֹד מְאֹד, וְאַחֲר־כֵּן מְקַבְּלִים עֲנֹשׁ חֲמוּר.
 שׁוֹמְעִים הַיּוֹם מְקָרִים מְזַעְזָעִים, נָשִׁים צְעִירוֹת
 נִלְקָחוֹת לְבֵית עוֹלָמָן, וְאִין יוֹדְעִים עַל מָה וְלָמָּה,
 אֲבָל זֶה צָרִיף לְעוֹרְרָנוּ לְהַקְפִּיד עַל הַלְכוֹת קַדְשָׁה
 וְטְהָרָה בְּיִתֵּר שְׂאֵת וּבְיִתֵּר עוֹ, אֲשֶׁר הֵן בְּכָרַת. וְלִכֵּן
 עַל הָאִשָּׁה לְלַמֵּד בְּכָל פַּעַם מִחֲדָשׁ הַלְכוֹת טְהָרַת
 הַמְשֻׁפָּחָה, וְתַדַּע אוֹתָן עַל בּוֹרְיָן, בְּעֵת טְמֵאָתָהּ

הַאִשָּׁה הַכֹּשֶׁרָה

שלה

היא אַסוּרָה, וּבֵעֵת טְהוֹרָתָהּ היא מְתוּרָה. וְזֶהוּ חֻסְדּוֹ
מֵאֵתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁתְּהִיָּה תָּמִיד חֲבִיבָה עַל בְּעֻלָּהּ.
אָנוּ בְּנֵי וּבָנוֹת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂזוּכִים לְקַיֵּם
רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-כֵּן בְּכָל פַּעַם שְׁנִטְהָרָת, מִתְחִילָה
הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה. וְזוֹהִי "הַאִשָּׁה הַכֹּשֶׁרָה", שְׁחֹשֶׁבֶת
תָּמִיד: "מָה יִתְרוֹן לוֹ לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ שִׁיעֲמַל
שִׁיעֲמַל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ" (קֹהֶלֶת א, ג), מָה שְׂאֲנִי
עֲמָלָה, זֶה מִפְּנֵי שְׂאֲנִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, תַּחַת הָעוֹלָם
הַזֶּה, וְנִדְמָה לִי כְּאִלּוּ אֲנִי יְכוּלָה לַעֲשׂוֹת מָה שְׂאֲנִי
רוֹצָה, אֲבָל אִם אָדָם לְמַעְלָה מִהַשָּׁמֶשׁ, הֵינּוּ
שְׂיֹדְעִים, שֵׁשׁ בּוֹרָא כָּל עוֹלָמִים הַמְּסַבֵּב אֶת
הַשָּׁמֶשׁ, הַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
מוֹלִיךְ אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, אֲזַי אֵין עֲמָל כָּלֵל,
וְחַיִּים חַיִּי אֲשֶׁר וְשָׁלוֹה, נַעַם וְנַחֲת, מִתּוֹךְ כְּבוֹד
הַדָּדִי וְשָׁלוֹם-בֵּית אִמָּתִי, וּמְכַבְּדִים וּמִיְקָרִים זֶה
אֶת זֶה. אֲךָ אוֹי לָהּ לְאִשָּׁה הַמְּכַשֶּׁלֶת אֶת בְּעֻלָּהּ,
וְגוֹרְמַת לוֹ לְהַכְּשִׁיל בְּעוֹנוֹת, מֵאַחַר שְׂאִינָה נְטִהָרָת
בְּזִמְן שִׁיְכוּלָה.

הַאִשָּׁה הַכֹּשֶׁרָה תְּדַבֵּר בַּבַּיִת בְּנַחֲת, וְתִגְרַם
לְאוֹיָרָה רְגוּעָה וְנִעִימָה בַּבַּיִת, וְתִדְרֹבֵן אֶת בְּעֻלָּהּ
לְלַמֵּד תּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה בְּהַתְמַדָּה רַבָּה: מְקַרָּא,

מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מְדֻרָשׁ, הַלְכוֹת וְאַגְדוֹת, בְּרִיתוֹת
 וְתוֹסֵפּוֹת, אֵילוּ חַיִּים נְעִימִים אֵלוֹ, שֶׁהָאִשָּׁה
 דוֹחֶקֶת אֶת בַּעֲלָהּ שְׂיִלָּךְ לְלַמַּד תּוֹרָה, וְאִזּוֹ הִיא
 מְקַבֵּלֶת שְׂכָר יוֹתֵר מִבַּעֲלָהּ, כִּי כָף אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵכוֹת יז.): גְּדוּלָה הַבְּטָחָה שֶׁהַבְּטִיחַ
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְנָשִׁים יוֹתֵר מֵאֲנָשִׁים; וְכֵן
 מְגַבֶּה אֶת בַּעֲלָהּ שִׁיתְּפַלֵּל הַשָּׁלֵשׁ תְּפִלוֹת: שַׁחֲרִית,
 מִנְחָה, עֶרְבִית — בְּמִנְיֵן דִּיקָא, וְלֹא יַחֲסִיר אֶף
 תְּפִלָּה בְּצַבּוּר, וְכֵן יֹאמֵר תְּקוּן חֲצוֹת בְּכָל לַיְלָה.
 "הָאִשָּׁה הַכֹּשֶׁרָה" תִּהְיֶה תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְתִשְׂמַח
 אֶת בַּעֲלָהּ וּלְדִיהָ, וְכֵן תִּסְפֹּר סְפוּרֵי צְדִיקִים
 לְיִלְדִים, וְתִכְנִיס בָּהֶם יְרֵאת שָׁמַיִם. וְתֹאמֵר לָהֶם:
 הֲבֵה נַחֲקָה אֶת הַצְּדִיקִים הַקְּדוֹשִׁים שְׂזָכוּ לְלַמַּד
 מֵאֲלֵיהֶו הַנְּבִיא פָּנִים אֶל פָּנִים. הֲבֵה נַחֲקָה אֶת
 הַצְּדִיקִים שְׂמֵלְאָכִים הָיוּ בְּתוֹךְ בֵּיתָם. חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (עֵין בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה עה, סִימָן
 ד'), שֶׁשָּׂרָה אִמֵּנוּ, מִלְּאָכִי מַעֲלָה הָיוּ מִסְּתוּבָבִים
 בְּתוֹךְ בֵּיתָהּ, עַד שֶׁהִגֵּר זָכְתָה לְרֹאוֹת מִלְּאָכִים
 בְּבֵיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ. רַבָּקָה רָאָתָה מִלְּאָכִים,
 רָחֵל וְלֵאָה רָאוּ מִלְּאָכִים. "הָאִשָּׁה הַכֹּשֶׁרָה"
 אוֹמֶרֶת לְיִלְדֵיהָ: "יִלְדֵי הַיְקָרִים! לָמָּה שְׂלֹא נִהְיֶה

צְדִיקִים וְצַדִּיקָנִיּוֹת כְּדַגְמַת הָאָבוֹת וְהָאִמּוֹת
הַקְּדוֹשִׁים וְהַטְּהוֹרִים.”

הָאִשָּׁה הַכַּשְׂרָה אֵינָה מְחַזֶּקֶת בְּבֵית וִידִיאוֹ
וּמְחַשֵּׁב, שְׂרוּאִים בָּהֶם סְרָטִים מְגַנִּים, אֲשֶׁר אוֹי
וְאָבוֹי לְבֵית כָּזֶה, וּבְזֶה פּוֹתְחִים פֶּתַח לְמִלְאָךְ
הַמּוֹת לַחֲדָר לְבֵית — אוֹי לְעֵינַיִם שְׂכָךְ רוֹאוֹת,
וְאוֹי לְאָזְנַיִם שְׂכָךְ שׁוֹמְעוֹת. ”הָאִשָּׁה הַכַּשְׂרָה”
מוֹסְרֶת נִפְשָׁה לְהוֹצִיא מִהַבַּיִת אֶת כָּלִי הַמְּשַׁחֵת
הַלְלוֹ: הַוִּידֵאוֹ וְהַמְּחַשֵּׁב, [וְאֵךְ לְמוֹתָר לְצִיָּן אֶת
כָּלִי הַמְּשַׁחֵת טְלוֹיזְיָה], שְׂכָהֶם יְכוּלִים לְרֹאוֹת
גְּלוֹי עֲרִיּוֹת, שְׂפִיכוֹת דָּמִים וְעֵבוֹדָה זָרָה. אֲנַחְנוּ
יְהוּדִים בְּנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, צָרִיכִים לְהִיּוֹת
קְדוֹשִׁים וְטְהוֹרִים בְּתַכְלִית הַקְּדוּשָׁה. ”הָאִשָּׁה
הַכַּשְׂרָה” מוֹסְרֶת נִפְשָׁה שְׂבִיתָה יְהִיָּה טְהוֹר
מִהַעֲבוֹדָה זָרָה הַמְּזַהֶמֶת הַזֶּה. כִּיּוֹם הַעֲבוֹדָה זָרָה
אֵינָנָה בְּדַגְמַת צָלָב, יְהוּדֵי אֵינָנו חֹשׂוֹד לְהַשְׁתַּחֲוֹת
לְצָלָב. הַיּוֹם הַעֲבוֹדָה זָרָה הַנוֹרָאָה הִיא לְהַחֲזִיק
בְּבֵית טְלוֹיזְיָה. כִּי עוֹבְרִים בְּזֶה עַל שְׁלֹשׁ הַעֲבֵרוֹת
הַחֲמוּרוֹת בְּיֹתֵר: עֲבוֹדָה זָרָה, כִּי מֵרְאִים בְּזֶה כָּל
מִינֵי סְרָטֵי גוֹיִים, אֵיךְ הֵם מְשַׁתַּחֲוִים לְצָלָב, וְכָל
מִינֵי בְּתֵי תַפְלָה שְׂלָהֶם, כְּנִסְיוֹת וּמְסַגְּדִים לְמִינֵיהֶם

וכו'. גלוי עריות, כי מראים בזה כל מיני שקוץ ותעוב. ושפיכות דמים — כל מיני הריגות ורציחות וכו'. והילדים לומדים את כל הכלל הזה. ולכן "האשה הכשרה" מוסרת נפשה להוציא את כל הזבל הזה, ולא — יבוא היום שתקבל על כך מכה קשה מאד, ולמה להגיע לזה!?

לכן מדוע לא תהיה שאיפתכן להיות "האשה הכשרה", שהולכת בצניעות הבגדים, צניעות הלשון, לא לספר לאחרים מה קורה בתוך הבית וכו'. הצדיק רוצה להעלותכן לתכלית המדרגה העליונה, שתהיינה "האשה הכשרה" כאמותינו הקדושות — שרה, רבקה, רחל ולאה. ולכן אבקש אתכן במאד מאד, ראו לקבל על עצמכן מהיום והלאה לשמור על פשרות המטבח, להחמיר מאד מאד בבשר וחלב, ואפלו שיכולים להתיר, יותר טוב לילך בחמרה, וכן לשמור על הלכות טהרת המשפחה, ולהזהר בחלול שבת, ואז ישמרכן הקדוש-ברוך-הוא, ותהיינה המאשרות ביותר, ותזכינה לשלום-בית נפלא ואמתי.

אֲבִיךָ אֶתְכֶן מְאֹד, שְׁלֹא תִהְיֶינָה אֵי הַבָּנוֹת
 בֵּינֵיכֶן לְבַעֲלֵיכֶן, תַּעֲזֹרוּ זֶה לָזֶה, וְתִהְיֶה הַבְּנָה
 הַדְּדִית בֵּינֵיכֶם, אֶהְבֶּה הַדְּדִית, עֲזֹרָה הַדְּדִית, אִז
 יִהְיֶה בֵּיתְכֶן כְּגֹן-עֵדֶן מִמֶּשׁ, שְׁתַּחֲיוּ בְּשִׁלּוֹם
 וּבְשִׁלוֹה, וְתִזְכְּינָה לְבֵית חַם, בֵּית טוֹב, וְכָל זֶה
 בְּזִכּוֹת "הָאִשָּׁה הַכֹּשֶׁרָה" שְׁעוֹשָׂה רְצוֹן הַבּוֹרָא
 יְתַבְּרֶךְ שְׁמוֹ. וְזֶהוּ שְׂאוֹמֵר שְׁלֹמָה הַמֶּלֶךְ: "מִה
 יִתְרוֹן לוֹ לְאָדָם שִׁיעֶמֶל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ", אִם אָנוּ
 נִמְצָאִים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ — מִה שְׂוֶה לַחַיּוֹת, מִה
 שְׂוִים הַחַיִּים כְּשִׁישָׁנִן מְרִיבוֹת בְּתוֹךְ הַבֵּית? ! מִה
 שְׂוִים הַחַיִּים כְּשִׁישָׁנִם יְלָדִים בְּעֵלֵי מוֹמִים? ! מִה
 שְׂוִים הַחַיִּים, כְּשֶׁהֵילָדִים יוֹצְאִים לְתַרְבוֹת רָעָה? !
 זֶהוּ הָעֲנֵשׁ הַקָּשֶׁה בְּיוֹתֵר, כְּשֶׁהוֹרִים צָרִיכִים לְרֹאוֹת
 יְלָדִים חוֹלִים, אוֹ יְלָדִים הַמְּמָרִים פִּי הַבּוֹרָא
 יְתַבְּרֶךְ שְׁמוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, אֵיזָה צַעַר וְעֲגִמַת נֶפֶשׁ
 הוּא לַהוֹרִים! וְעַל זֶה אוֹמֵר שְׁלֹמָה הַמֶּלֶךְ: "מִה
 יִתְרוֹן לוֹ לְאָדָם שִׁיעֶמֶל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ", כְּשֶׁאָנוּ
 תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, תַּחַת הַמַּזְלוֹת וְהַכּוֹכָבִים, אִז יֵשׁ לָנוּ
 הַצָּרוֹת, אֲבָל כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה וְהוּא לְמַעַלָּה מִהַשָּׁמֶשׁ,
 מִהַיָּרַח וְהַמַּזְלוֹת, וּמִדְּבַק עֲצָמוֹ בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, כְּבָר אֵינּוּ רוֹצֵה מְאוֹם רַק אֶת הַבּוֹרָא יְתַבְּרֶךְ
 שְׁמוֹ. וְכְשֶׁאָדָם רוֹצֵה רַק אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,

אָז הַבַּיִת מִתְנַהֵל אַחֲרַת לְגַמְרֵי, וַיִּשְׁנוּ שְׁלוֹם-בַּיִת
 נִפְלָא מְאֹד, וּמִתְכַּסִּים תַּחַת כַּנְּפֵי הַשְּׂכִינָה.
 וְכִמְאַמְרָם ז"ל (ירושלמי בְּרֻכּוֹת, דָּף סב:) : אִי אֶפְשָׁר
 לְאִישׁ בְּלֹא אִשָּׁה, וְאִי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה בְּלֹא אִישׁ, וְאִי
 אֶפְשָׁר לְשְׂנִיָּהֶם בְּלֹא שְׂכִינָה; הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 יַעֲזֹר, שֶׁהַשְּׂכִינָה תִּשָּׁרָה בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶן, וְכָל אֲשֶׁר
 דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶן יִכָּנֵס עִמָּךְ בְּלִבְכֶן, וְתִזְכְּנָה לְהִיּוֹת
 "הָאִשָּׁה הַפְּשָׁרָה", שֶׁהִיא תִּקְרַב אֶת הַגְּאֻלָּה,
 שְׂבוּא יָבוֹא מִלֶּךְ הַמַּשִּׁיחַ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, וַיִּגְאֹלֵנוּ
 גְּאֻלַּת עוֹלָם, אָמֵן וְאָמֵן !

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!